ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **O. V.,** nar. X, státní příslušnost Ukrajina, zastoupeného Mgr. Davidem Zahumenským, advokátem, se sídlem Burešova 615/6, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 4. 2015, č. j. OAM-36/ZA-ZA04-K08-2015, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 11. 4. 2016, č. j. 56 Az 6/2015 - 70,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

IV. Odměna ustanoveného zástupce Mgr. Davida Zahumenského, advokáta, **se určuje** částkou 8228 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce, státní příslušník Ukrajiny, hovořící rusky a ukrajinsky, poprvé přicestoval do České republiky v roce 2009 na základě pracovního víza. Naposledy do České republiky přijel roku 2013, tehdy stále ještě disponoval platným pracovním vízem. V lednu 2015 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany a odůvodnil ji tím, že na Ukrajině je válka, a proto se obává, že by byl odveden a nucen střílet své příbuzné. Uvedl, že má strach o svůj život a nechce zabíjet.

[2] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl, že se žalobci mezinárodní ochrana podle §§ 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, neuděluje.

[3] Proti napadenému rozhodnutí žalobce brojil žalobou, kterou Krajský soud v Brně v záhlaví označeným rozsudkem (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“) zamítl. Krajský soud předně podotkl, že vycházel především z listin obsažených ve správním spise. Provedení výslechu žalobce pokládal za nadbytečné a dal mu pouze prostor k vyjádření při jednání. Konstatoval svou vázanost právním i skutkovým stavem, který tady byl v době rozhodování správního orgánu, a neztotožnil se s názorem žalobce, že je dán důvod k prolomení této zásady. Poukázal na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „nová procedurální směrnice“) a dovodil, že její čl. 46 odst. 3 sice má ve prospěch jednotlivce přímý účinek a přikazuje tedy úplné a *ex nunc* posouzení, avšak v dané věci jej nelze aplikovat, neboť žalobce svou žádost podal před dnem 20. 7. 2015. Nejvyšší správní soud ostatně ve svém rozsudku ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015 – 32, judikoval, že nové skutečnosti lze zohlednit pouze v případě, že je žadatel nemohl bez vlastního zavinění uvést již v řízení před správním orgánem. Krajský soud přitom shledal, že to, co by žalobce tvrdil při výslechu před soudem, mohl uvést již v průběhu pohovoru před správním orgánem. Krajský soud se tedy nezabýval námitkou, že žalobci v zemi jeho původu hrozí nebezpečí z důvodu jeho ukrajinské národnosti a místa narození v Rusku, neboť nezazněla ve správním řízení, přestože takovou skutečnost žalobce mohl a měl sdělit.

[4] Návrhu na zopakování dokazování dokumenty, na nichž žalovaný postavil své rozhodnutí, krajský soud nevyhověl, protože žalobce nerozporoval žádné konkrétní údaje. Žalovaný dle názoru krajského soudu nepochybil, případu se důkladně věnoval a svá tvrzení o stavu bezpečnostní situace na Ukrajině patřičně podložil. Oblast Mykolajivské oblasti, kam by se žalobce dle svého tvrzení vracel, je považována za klidnou. Obavy o život spojené s působením v armádě nepokládal krajský soud za azylově relevantní. Dodal také, že na Ukrajině neprobíhá válečný konflikt v pravém slova smyslu, ale spíše izolovaný konflikt ve východní části země, jehož intenzita kolísá. Z hlediska doplňkové ochrany může hrát roli pouze ohrožení osoby coby civilisty, nikoliv však potenciálního kombatanta, jímž by se žalobce po svém povolání do armády z pohledu mezinárodního práva stal. V Mykolajivské oblasti by žalobce jako civilista ohrožen nebyl.

[5] Závěrem krajský soud dodal, že žalobcova žádost o udělení mezinárodní ochrany byla zjevně motivována skončením jeho legálního pobytu v České republice. Ochrana poskytovaná zákonem o azylu však neslouží jako alternativa legalizace pobytu cizince, který porušil své povinnosti dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného a repliky stěžovatele

[6] Proti napadenému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, kterou opřel o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní

řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), tj. nesprávné právní posouzení a nepřezkoumatelnost. Nejprve konstatoval, že pochází z Ukrajiny, země s vysoce nestabilní bezpečnostní situací, v níž v současnosti probíhá s krátkými přestávkami otevřený ozbrojený konflikt, který se nevyhýbá ani civilním obětem. Národnostní podtext ukrajinského konfliktu se projevuje také násilím civilních obyvatel navzájem, především mezi Ukrajinci a Rusy, a to nejen na východě či jihu země, ale na celém jejím území. K tomu stěžovatel již v řízení před krajským soudem upřesnil, že jeho postavení je specifické, neboť sice je ukrajinským občanem, nicméně narozeným na území dnešní Ruské federace a jeho mateřským jazykem je ruština. Je tudíž obdobně jako jiné osoby ve stejném postavení považován za nepřítele (či dokonce zrádce), a to v očích obou těchto majoritních znepřátelených skupin obyvatel, od nichž mu hrozí reálné nebezpečí. Fakticky není místa, kam by v rámci země původu mohl této hrozbě uniknout. Je civilistou, kterému hrozí návrat do země, jež se nachází v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu; po návratu může být akutně ohrožen na životě nebo tělesné či duševní integritě ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, takže splňuje podmínky pro poskytnutí doplňkové ochrany. Pociťuje také důvodný strach z pronásledování z důvodu národnosti ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.

[7] Rozsah ozbrojeného konfliktu, jeho dopady do celkové bezpečnostní situace v zemi, jakož i intenzitu ohrožení civilních obyvatel ve stejném (specifickém) postavení, v jakém je stěžovatel, nesprávně zhodnotil jak správní orgán, tak i krajský soud. Bezpečnostní situaci v zemi původu nelze hodnotit separátně a soustředit se jen na některé její aspekty, ale naopak je třeba zvažovat ji v celém kontextu na celém území. Je s podivem, že krajský soud prakticky pouze zopakoval průběh správního řízení a následně se ztotožnil s úvahami žalovaného. Za těchto okolností je napadený rozsudek nepřezkoumatelný.

[8] Krajský soud správně uvedl, že stěžovatel během jednání upozorňoval na možnost prolomení zásady dle § 75 odst. 1 s. ř. s., tj. povinnost soudu přihlédnout za určitých okolností též ke skutečnostem, jež nastaly až po vydání správního rozhodnutí. Neučinil tak však s ohledem na novou právní úpravu, jak si krajský soud nesprávně vyložil, ale na ustálenou judikaturu správních soudů. Stěžovatel tedy nepoukazoval na přímou aplikovatelnost nové procedurální směrnice, ale na judikatorní praxi představovanou například rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 – 131, nebo ze dne 14. 11. 2013, č. j. 5 Azs 14/2012 – 30. Krajský soud by byl povinen odchýlit se od § 75 odst. 1 s. ř. s. a přihlížet i k relevantním skutečnostem, které vyšly najevo až po vydání napadeného rozhodnutí, pokud by v daném případě neshledal dostatečné záruky, že budou nové skutečnosti posouzeny v novém správním řízení z hlediska respektování zásady *non-refoulement*. Krajský soud měl tedy učinit kvalifikovaný závěr o přípustnosti nových námitek. Úvahu krajského soudu obsaženou na straně 5 napadeného rozsudku tak sice stěžovatel nerozporuje, konstatuje však, že ta nesouvisí s žalobní námitkou, na niž měl krajský soud reagovat. Krajský soud se tudíž nezabýval tím, zda je ve světle shora uvedené judikatury namístě prolomit zásadu vázanosti právním a skutkovým stavem v době rozhodování správního orgánu, a pochybil, když uvedl, že se nebude zabývat tvrzeními stěžovatele souvisejícími s tím, že je v Rusku narozeným, rusky mluvícím Ukrajincem, takže mu hrozí reálné nebezpečí jak od Rusů, tak od Ukrajinců, v souvislosti s eskalací nepřátelství mezi těmito dvěma skupinami obyvatel v posledních měsících. Krajský soud rezignoval na zkoumání, zda stěžovatel mohl v době probíhajícího správního řízení tato tvrzení uvést, případně zda nebezpečí jemu hrozící bylo tehdy natolik

intenzivní, že by mohlo představovat azylově relevantní důvod. I proto je napadený rozsudek nepřezkoumatelný.

[9] Pokud krajský soud pokládal za stěžejní důvod, pro který stěžovatel žádal o udělení mezinárodní ochrany, obavu z odvedení do armády, byla jeho úvaha chybná. Stěžovatel tuto informaci zmínil pouze k dokreslení situace. I v doplnění žaloby ze dne 14. 9. 2015 explicitně uvedl jako důvod pro udělení mezinárodní ochrany existenci ozbrojeného konfliktu v zemi původu a rizika v důsledku této situace aktuálně hrozící civilnímu obyvatelstvu.

[10] Stěžovatel upozornil taktéž na to, že se v překladu jeho výpovědi při jednání před krajským soudem vyskytovaly chyby, a to nikoliv v počtu nevýznamném. Šlo o gramatické chyby, výpadky slov či dílčí nepřesnosti. Na počátku patnácté minuty záznamu, kdy stěžovatel mluvil o činnosti nacionalistů, tlumočnice v češtině hovořila o nacistech. Došlo tedy nejen k nedokonalému přeložení konkrétní věty, ale ke zkreslení jejího původního významu. Drobná procesní pochybení sice v azylových věcech v řízení před Nejvyšším správním soudem neodůvodňují zrušení napadeného rozsudku, v tomto případě se však jednalo o vady v tlumočení, čímž bylo dosaženo požadované intenzity závadnosti procesního postupu. Přijatelnost kasační stížnosti spatřoval stěžovatel v rozsahu nesprávného právního posouzení věci a v částečné nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, tedy v zásadních pochybeních, které mohly mít dopad do stěžovatelova hmotněprávního postavení.

[11] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti předně argumentoval nepřijatelností kasační stížnosti, která dle jeho názoru nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Vyslovil také názor, že se se všemi námitkami a skutečnostmi, které stěžovatel ve správním řízení uplatnil, plně vypořádal a situací stěžovatele se náležitě zabýval. Konstatoval, že stěžovatel neunesl svou důkazní pozici, jeho tvrzení o ohrožení v zemi původu neidentifikovanými osobami je nedoložené. I stížní argumentaci zpochybňující hodnocení bezpečnostní situace na Ukrajině a možnost poskytnutí právní ochrany ukrajinskými orgány pokládal žalovaný za nedoloženou. Konstrukci stížních bodů měl žalovaný za pouhý obecný výčet ustanovení správního řádu a zákona o azylu bez toho, aby bylo vysvětleno, jaké konkrétní důkazy či podklady absentovaly. Napadené rozhodnutí rovněž nelze dle žalovaného pokládat za nepřezkoumatelné. Žalovaný dále poukázal na judikatorní závěry týkající se možnosti udělit mezinárodní ochranu podle § 12 zákona o azylu, výkladu pojmu pronásledování i podmínek pro udělení doplňkové ochrany. Žalovaný se domníval, že bylo doloženo, že stěžovatele nelze subsumovat pod okruh osob, kterým hrozí vážné individuální ohrožení života nebo tělesné integrity a že není představitelem rizikové skupiny. Svůj postup ve správním řízení i závěry napadeného rozhodnutí měl za správné.

[12] Ve své replice stěžovatel vyjádřil nesouhlas s názorem, že jeho kasační stížnost sleduje pouze individuální zájmy. Stěžovatel se naopak domníval, že se nachází ve velmi specifické situaci osob, které jsou z důvodu vnitrospolečenského stavu na Ukrajině vystaveny ohrožení ze strany obou majoritních, navzájem nevraživých skupin obyvatel – Ukrajinců a Rusů. Specifičnost této otázky si vyžaduje, aby se k ní Nejvyšší správní soud vyslovil. K nepřezkoumatelnosti stěžovatel podotkl, že ta je dána i tehdy, pokud se soud dostatečně nevypořádá s dílčími námitkami a poznámkami vznesenými při jednání.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, a shledal, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a podmínka povinného zastoupení ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. je také splněna. Kasační stížnost je tedy přípustná.

[14] Nejvyšší správní soud se dále zabýval tím, jestli kasační stížnost svým významem převyšuje vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být odmítnuta jako nepřijatelná. Interpretací pojmu *„přesah vlastních zájmů stěžovatele“* se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (dostupném stejně jako ostatní zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se dle výše uvedeného usnesení může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[15] Přijatelnost kasační stížnosti stěžovatele shledal Nejvyšší správní soud v tom, že se dotýká otázky, jež nebyla jeho judikaturou plně vyřešena. Konkrétně nebyla dosud zcela reflektována nedávná judikatura Ústavního soudu modifikující částečně závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Azs 194/2015 – 32 aplikovaného krajským soudem v této věci (viz odst. [3]). Ústavní soud dovodil, že v určitých situacích může být dán důvod odchýlit se od § 75 odst. 1 s. ř. s. a přihlédnout k ve správním řízení neuplatněným skutečnostem, které již v té době objektivně existovaly a musely být žadateli o udělení mezinárodní ochrany známy (viz níže).

[16] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[17] Podle § 12 písm. b) zákona o azylu se cizinci udělí azyl, pokud bude v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že *má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště*. K tomu, aby mohlo být posouzeno, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje některou ze shora uvedených podmínek pro udělení azylu, je nutné, aby srozumitelně a dostatečně určitě tvrdil skutečnosti, ve kterých existenci některé z těchto podmínek spatřuje. V případě, že žadatel svou povinnost tvrzení nesplní, a to buď tak, že vůbec netvrdí žádné skutečnosti, nebo že na základě jím uváděných neurčitých či rozporuplných tvrzení nelze zjistit, jaké jsou skutečné důvody žádosti, nemůže být existence podmínek pro udělení azylu shledána

(viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008 – 105). Stěžovatel během správního řízení neuváděl nic, co by jakkoliv nasvědčovalo tomu, že má odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu citovaného zákonného ustanovení. Ve své žalobě i kasační stížnosti pak pouze obecně poznamenal, že pociťuje strach z pronásledování z důvodu národnosti. Toto tvrzení však dále nekonkretizoval a nepřípadně je smísil se svými argumenty týkajícími se udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, s nimiž obsahově nesouviselo. Jelikož stěžovatel neuvedl žádné, ve vztahu ke své osobě dostatečně individualizované okolnosti svědčící o jeho odůvodněném strachu z pronásledování z azylově relevantních důvodů, nebylo možné jeho námitku, že mu měl být azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu udělen, shledat opodstatněnou.

[18] Převážná většina kasačních výtek stěžovatele odráží jeho přesvědčení, že mu měla být udělena doplňková ochrana. Krajskému soudu zejména vytýká, že nepřihlédl k nově uplatněným důvodům pro udělení mezinárodní ochrany. Úkolem Nejvyššího správního soudu je především posoudit, zda krajský soud postupoval správně, když se s odkazem na § 75 odst. 1 s. ř. s. a na rozsudek zdejšího soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015 – 32, odmítl zabývat těmi skutečnostmi, které nezazněly v průběhu správního řízení.

[19] Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. *při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.* Nejvyšší správní soud se při své rozhodovací činnosti v minulosti opakovaně zabýval otázkou možného odchýlení se od procesní normy obsažené v tomto ustanovení, přičemž dospěl k závěru, že z ní existují výjimky. Takovou výjimkou je zejména případ, kdy je závazné procesní pravidlo prolomeno jinou právní normou, jež požívá aplikační přednost (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 – 131). Pokud účastník uvádí v řízení před soudem nové skutečnosti či námitky, jež nebyly posouzeny správním orgánem, je na soudu, aby zhodnotil jejich přípustnost. Krajský soud zvažoval v souvislosti se stěžovatelem vznesenými žalobními námitkami možnost uplatnění přímého účinku čl. 46 odst. 3 nové procedurální směrnice, zakotvujícího povinnost členských států zajistit úplné a *ex nunc* posouzení skutkové i právní stránky v řízeních o opravných prostředcích ve věcech mezinárodní ochrany. Závěr krajského soudu, že toto ustanovení nemohl na případ stěžovatele aplikovat s ohledem na přechodné ustanovení čl. 52 odst. 1 nové procedurální směrnice, je plně v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, v níž bylo shodně vyloženo, že přímý účinek čl. 46 odst. 3 je možno použít pouze pro správní řízení zahájená po 20. 7. 2015 (viz již zmiňovaný rozsudek č. j. 10 Azs 194/2015 – 32, rozsudek ze dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015 – 35, či usnesení ze dne 24. 2. 2016, č. j. 2 Azs 274/2015 – 56). Ve věci stěžovatele tedy čl. 46 odst. 3 nové procedurální směrnice aplikován nebyl, neboť stěžovatel svou žádost o udělení mezinárodní ochrany podal před dnem 20. 7. 2015. Krajskému soudu nelze vytýkat, že časový test aplikace čl. 46 odst. 3 nové procedurální směrnice provedl i přesto, že to stěžovatel nenavrhl, neboť případná aplikační přednost této směrnice by nepodléhala dispoziční zásadě správního soudnictví.

[20] Krajský soud poté, co konstatoval neuplatnitelnost přímého účinku čl. 46 odst. 3 nové procedurální směrnice ve věci stěžovatele, odkázal na rozsudek č. j. 10 Azs 194/2015 – 32 a upozornil na to, že i v případě, kdyby byl čl. 46 odst. 3 této směrnice aplikovatelný, bylo by možno zohledňovat pouze ty skutečnosti, které stěžovatel nemohl bez vlastního zavinění uvést již ve správním řízení. Rozsudek

pokračování

č. j. 10 Azs 194/2015 – 32 je založen na předpokladu, že žadatel o mezinárodní ochranu má primárně povinnost uvést v řízení před správním orgánem všechny skutečnosti, které jsou mu známy a které mohou být relevantní z hlediska možného udělení mezinárodní ochrany, a dát správnímu orgánu příležitost, aby o takto přednesených důvodech jeho žádosti kvalifikovaně rozhodl. Z toho pak desátý senát Nejvyššího správního soudu dovodil, že pokud žadatel neuvede ve správním řízení všechny relevantní skutečnosti, ačkoliv je uvést mohl, neboť mu musely být při podání žádosti známy, musí nést riziko zamítavého rozhodnutí. Ani povinnost určenou čl. 46 odst. 3 nové procedurální směrnice *„nelze chápat jako podporu bezdůvodného roztříštění vylíčení skutkového příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v různých fázích řízení, včetně přezkumného soudního řízení"*.

[21] Citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu, o nějž krajský soud částečně opřel své úvahy, byl v době rozhodování krajského soudu předmětem ústavní stížnosti, o které Ústavní soud rozhodl nálezem ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, dostupném z http://nalus.usoud.cz, jímž náhled na problematiku řešenou desátým senátem posunul (stalo se tak den po vydání napadeného rozsudku). Z tohoto nálezu plyne nezbytnost odklonit se za určitých okolností od pravidla dle § 75 odst. 1 s. ř. s., a to konkrétně tehdy, pokud žadatel o udělení mezinárodní ochrany nesdělí z ospravedlnitelných důvodů všechny relevantní skutečnosti pro udělení mezinárodní ochrany ve správním řízení, ačkoliv již v té době objektivně existovaly a musely být žadateli známy, a pokud by současně jejich nezohledněním mohlo dojít k porušení čl. 43 Listiny základních práv a svobod, resp. principu *non-refoulement*. Mezi takové ospravedlnitelné důvody Ústavní soud zařadil například: *„dotazování při osobním pohovoru se této skutečnosti netýkalo a konkrétní informaci nezjistilo; osobní pohovor nebyl proveden; žadatel nemusel pochopit relevanci některých skutečností pro žádost o mezinárodní ochranu; trauma, stud nebo jiné zábrany mohly zabránit úplnému ústnímu svědectví při osobním pohovoru (zejména v případě těch, kteří přežili mučení, sexuální násilí či pronásledování z důvodu sexuality); pohlaví tazatele nebo tlumočníka mohlo být pro žadatele zábranou"*. Právní závěr vyslovený v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Azs 194/2015 – 32 je tak napříště třeba aplikovat ve světle výše citovaného nálezu Ústavního soudu.

[22] Ve věci stěžovatele nicméně nebyl dán důvod pro odchýlení se od § 75 odst. 1 s. ř. s., neboť tvrzení opodstatňující podle stěžovatele udělení doplňkové ochrany, které poprvé uplatnil až v soudním řízení, nebyla konkretizována a podložena tak, aby na ně mohlo být nahlíženo jako na relevantní z hlediska posouzení nároku na poskytnutí ochrany, jejichž nezohlednění by mělo za následek porušení principu *non-refoulement*, jak bude rozebráno níže. Napadený rozsudek by sice působil přesvědčivějším dojmem, kdyby krajský soud připojil alespoň stručnou úvahu, proč žalobní námitku opřenou o existenci nevraživosti mezi Ukrajinci a Rusy a z toho pramenící obavy z vážné újmy nepokládal za relevantní, avšak to, že tak neučinil, nebylo v daném případě pochybením majícím dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[23] Stěžovatel tvrdil, že mu měla být udělena doplňková ochrana podle § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu, tj. pro existenci důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do země původu, hrozilo by mu *skutečné nebezpečí vážné újmy* spočívající ve *vážném ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu*. V tomto kontextu Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, publ. pod

č. 1840/2009 Sb., a na v něm citovaný rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 17. 2. 2009, věc C-465/07, *Meki Elgafaji a Noor Elgafaji proti Staatssecretaris van Justitie.* Podle těchto rozhodnutí, s výjimkou tzv. totálního konfliktu, tedy ozbrojeného konfliktu takové intenzity, při němž hrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu v zásadě každému žadateli přicházejícímu z této země původu či postiženého regionu, neboť pouhá přítomnost na území takové země nebo regionu jej vystavuje reálnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity, musí žadatel přicházející z místa méně intenzivního ozbrojeného konfliktu prokázat dostatečnou míru individualizace, a to zejména tím, že prokáže, že jsou u něj dány faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného násilí spojeného s ozbrojeným konfliktem bude právě on (srov. také usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2011, č. j. 5 Azs 9/2011 – 85). Nejvyšší správní soud přitom v nedávné minulosti opakovaně vyslovil, že situaci na Ukrajině nelze ani dříve ani v současnosti klasifikovat jako „totální konflikt" ve smyslu shora uvedeného. Jedná se toliko o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá (např. usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 – 17, ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31, nebo ze dne 21. 4. 2016, č. j. 4 Azs 52/2016 – 33). Bylo tedy na stěžovateli, aby prokázal, že jsou u něj dány dostatečně silné důvody pro udělení doplňkové ochrany. Jeho tvrzení, že je rusky hovořícím Ukrajincem narozeným na území dnešní Ruské federace, a jeho obecná argumentace obavou z ohrožení svého života z důvodu střetů mezi civilním obyvatelstvem - Rusy a Ukrajinci navzájem - však potřebnou mírou individualizace neoplývalo. Stěžovatel netvrdil, že by byl zmiňovanými incidenty sám zasažen ani nikterak nedoložil, že by v Mykolajivské oblasti, kde pobýval před svou cestou do České republiky, k takovým život a zdraví ohrožujícím střetům v posledních měsících docházelo, jak uváděl v kasační stížnosti.

[24] Pokud jde o událost z Oděsy (ležící v oblasti sousedící s Mykolajivskou) ze dne 2. 5. 2014, kterou stěžovatel zmiňoval pro ilustraci napětí mezi Ukrajinci a Rusy, je Nejvyššímu správnímu soudu z jeho rozhodovací činnosti známo, že tento typ incidentu byl v Oděse ojedinělý a zaměřený toliko na nejviditelnější a otevřeně působící patriotistické organizace (viz shora zmiňované usnesení č. j. 4 Azs 52/2016 – 33, a ve spise sp. zn. 4 Azs 52/2016 založené vyjádření Ministerstva vnitra č. j. 117822-2/2015-LPTP). Stěžovatelova tvrzení tak pro svou nedostatečnou konkrétnost nemohla vést k tomu, aby se jimi krajský soud blíže zabýval, potažmo aby na jejich základě dospěl k tomu, že je třeba napadené rozhodnutí zrušit. Věrohodnosti stěžovatelových tvrzení o existenci důvodných obav z nebezpečí vážné újmy nepřispíval ani zjevně účelový charakter jeho argumentace pramenící ze skutečnosti, že stěžovatel požádal o udělení mezinárodní ochrany v návaznosti na to, že nebyla prodloužena platnost jeho povolení k pobytu na území České republiky. Totéž platí i o jeho sdělení uvedeném během správního řízení, že by se na Ukrajinu nechtěl vrátit, ani kdyby tam válka nebyla.

[25] Závěr vyslovený ve stěžovatelem zmiňovaných rozsudcích Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 – 131, a ze dne 14. 11. 2013, č. j. 5 Azs 14/2012 – 30, na právě řešený případ rovněž nedopadá. Nejvyšší správní soud v těchto rozhodnutích judikoval, že i v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ve věcech mezinárodní ochrany správní soudy primárně vycházejí ze skutkového stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. jsou povinny prolomit a přihlížet ke skutečnostem relevantním z hlediska mezinárodní ochrany

pokračování

(ovšem ve prospěch žadatele), které vyšly najevo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, pouze tehdy, pokud by v konkrétním případě neshledaly dostatečné záruky k tomu, že budou tyto nové skutečnosti posouzeny v novém správním řízení k tomu příslušným správním orgánem z hlediska respektování zásady *non-refoulement* a že bude mít žadatel o mezinárodní ochranu možnost dosáhnout soudního přezkoumání tohoto nového rozhodnutí dříve, než by mělo dojít k jeho navrácení do země původu. Za prvé, stěžovatel neuvedl, že jím tvrzené napětí mezi Ukrajinci a Rusy vzniklé v důsledku konfliktu na Ukrajině je skutečností, jež vyšla najevo až po vydání napadeného rozhodnutí. Pokud stěžovatel argumentoval incidentem v Oděse z května 2014, naznačil tím naopak, že se zde jistá tenze objevovala ještě před tím, než svou žádost o udělení mezinárodní ochrany vůbec podal. Za druhé, stěžovatel svou nekonkrétní a nepodloženou argumentací nezaložil pochybnosti o tom, že by v případě nezohlednění jím uváděných skutečností mohlo dojít k porušení principu *non-refoulement* (k tomu viz předchozí dva odstavce tohoto rozsudku). Za těchto okolností postrádá smyslu zabývat se tím, zda by stěžovatelem tvrzené skutečnosti mohly být posouzeny v novém správním řízení.

[26] Pokud krajský soud pokládal za jeden z důvodů, pro které stěžovatel žádal o udělení mezinárodní ochrany, potenciální službu v ozbrojených silách, neshledal Nejvyšší správní soud na tom ničeho chybného. Stěžovatel při podávání žádosti dne 13. 1. 2015 sdělil, že o udělení mezinárodní ochrany žádá z důvodu války na Ukrajině a mobilizace, a domníval se, že pokud se vrátí do země svého původu, bude se toho všeho muset účastnit. Současně vypověděl, že má na Ukrajině příbuzné a nechce proti nim bojovat. Stěžovateli tak nelze přisvědčit v tom, že možnost odvedení do armády zmínil pouze pro dokreslení situace, neboť se zcela zjevně jednalo o důvod, o který svou žádost opřel. Riziky hrozícími civilnímu obyvatelstvu, zejména rusky mluvícím Ukrajincům, v důsledku války argumentoval až ve své žalobě.

[27] K namítaným vadám při překladu stěžovatelovy výpovědi během jednání před krajským soudem Nejvyšší správní soud poznamenává, že ty by obecně vzato mohly být důvodem pro zrušení napadeného rozsudku, pokud by byly způsobilé ovlivnit rozhodnutí ve věci samé. Stěžovatel však upozorňoval převážně na existenci drobných gramatických chyb a nedokonalostí. Jedinou tvrzenou chybou s vlivem na obsah výpovědi byla záměna nacionalistů za nacisty. Jakkoli se po obsahové stránce jedná o diametrálně odlišné pojmy, krajský soud na této části výpovědi nezaložil své stěžejní úvahy, a proto Nejvyšší správní soud nepovažuje dané pochybení při tlumočení za natolik závažné, že by ovlivnilo meritum věci.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[28] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšný žalovaný vznik nákladů řízení o kasační stížnosti netvrdil a ani ze spisu Nejvyššího správního soudu neplyne, že by mu nějaké náklady nad rámec jeho běžné činnosti vznikly, proto mu právo na jejich náhradu nemohlo být přiznáno.

[29] Stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 3. 8. 2015, č. j. 56 Azs 6/2015 – 29, ustanoven k ochraně jeho práv zástupcem Mgr. David Zahumenský, advokát. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát. Podle § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, náleží ustanovenému zástupci odměna za dva úkony právní služby [písemné podání ve věci samé, zde konkrétně podání kasační stížnosti a repliky, podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], každý ve výši 3100 Kč a náhrada hotových výdajů za jeden úkon 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). V souhrnu tak odměna ustanoveného zástupce činí 6800 Kč (tj. dvakrát 3400 Kč). Protože ustanovený zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se jeho odměna o částku 1428 Kč, kterou je povinen odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Celková výše odměny tak byla určena částkou 8228 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. července 2016

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu